

រាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា

២២២ * ៧៧៧

ព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទនៅកម្ពុជា

បច្ចុប្បន្ន

THE THERAVADA BUDDHISM OF CAMBODIA
IN PRESENT

សារណាបក្ស

មជ្ឈមណ្ឌលវិទ្យាសាស្ត្រសាស្ត្រាចារ្យ ខ្ពស់

និស្សិត : សរ សិលា

សាស្ត្រាចារ្យជំនាញ : លោកស្រីបណ្ឌិតសាស្ត្រាចារ្យ ខ្ពស់ ធីតា

មជ្ឈមណ្ឌលវិទ្យាសាស្ត្រសាស្ត្រាចារ្យ ខ្ពស់ជំនាន់ទី១

មុខជំនាញ ទស្សនវិជ្ជា

ការពារនៅថ្ងៃពុធ ទី២៤ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០២

មាតិកា

- ការឧទ្ទិសស្នាដៃ.....II
- សេចក្តីផ្តើមអំណរគុណ.....III
- កំណែពាក្យខុស.....V
- សេចក្តីសង្ខេប.....VI
- ពាក្យប្រើជាអក្សរកាត់.....XI
- មាតិកា.....XII
- លំនាំដើម.....១
- សេចក្តីផ្តើម.....៣

- ជំពូក១ : ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទ.....៨
 - ✓ I. ប្រវត្តិដើមនៃព្រះពុទ្ធសាសនា.....៨
 - ✓ ១. អត្ថន័យនៃព្រះពុទ្ធសាសនា.....៨
 - ✓ ១.១ សាសនាជាអ្វី?.....៨
 - ១.២ ព្រះពុទ្ធជានរណា?.....១០
 - ១.៣ ព្រះពុទ្ធសាសនាមានន័យយ៉ាងដូចម្តេច?.....១១
 - ✓ ២. ព្រះពុទ្ធសាសនាជាសាសនា ជាទស្សនវិជ្ជា ឬវិទ្យាសាស្ត្រ?.....១៥
 - II. ស្ថានភាពព្រះពុទ្ធសាសនានៅប្រទេសឥណ្ឌា.....២០
 - ១. តើព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទឃ្លាតពីប្រទេសឥណ្ឌាយ៉ាងណា?.....២០
 - ១.១ ប្រទេសឥណ្ឌាមុនការកើតព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទ.....២០
 - ១.២ ការបាត់បង់ព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទនៅប្រទេសឥណ្ឌា.....២៣
 - ១.៣ ការផ្សព្វផ្សាយព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទទៅលើពិភពលោក.....២៦
 - ✓ ២. មូលហេតុនៃការលេចឡើងនិកាយថេរវាទ និងអាចរិយវាទ.....២៨
 - ✓ ២.១ ស្ថានភាពដែលនាំឱ្យកើតមាននិកាយអាចរិយវាទ.....២៩
 - ២.២ លក្ខណៈពិសេសនៃនិកាយថេរវាទ និងអាចរិយវាទ.....៣០

- ខ័ណ្ឌ២ : ព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងសង្គមខ្មែរ.....៣៥
 - ✓ I. ជំនឿជីវិតនិយមរបស់ខ្មែរដើម.....៣៥
 - ១. សញ្ញាណនៃការគោរពជំនឿបែបជីវិតនិយម.....៣៥
 - ២. ប្រភព និងប្រភេទផ្សេងៗនៃអ្នកតា.....៣៨
 - ២.១ ប្រភពកំណើត.....៣៨
 - ២.២ ប្រភេទផ្សេងៗនៃអ្នកតា.....៤០
 - ✓ II. ព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទក្នុងសង្គមខ្មែរ.....៤៤
 - ✓ ១. ការចូលមកដល់នៃព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទក្នុងសង្គមខ្មែរ.....៤៤
 - ២. ដំណើរវិវត្តន៍នៃព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទនៅកម្ពុជា.....៤៦
 - ២.១ សម័យនគរភ្នំ.....៤៧
 - ២.២ សម័យចេនឡា.....៥០
 - ២.៣ សម័យអង្គរ.....៥៣
 - ២.៤ ក្រោយសម័យអង្គរ.....៥៧
 - III. ទម្រង់ និងរចនាសម្ព័ន្ធព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទ.....៥៩
 - ១. អំពីពុទ្ធសារណៈ.....៥៩
 - ✓ ១.១ គម្ពីរព្រះត្រៃបិដក.....៥៩
 - ✓ ១.២ អំពីព្រះពុទ្ធរូប ទង់ និងការប្រើធ្នូ.....៦៦
 - ២. គណៈធម្មយុត្ត និងគណៈមហានិកាយ.....៧១
 - ២.១ ប្រវត្តិគណៈធម្មយុត្តនៅកម្ពុជា.....៧១
 - ២.២ ភាពខុសគ្នារវាងគណៈធម្មយុត្ត និងគណៈមហានិកាយ.....៧២
 - ៣. រចនាសម្ព័ន្ធព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទ.....៧៥
 - ៣.១ ការជ្រើសរើស និងការបែងចែកគណៈសង្ឃ.....៧៦
 - ៣.២ អង្គការនៃព្រះពុទ្ធសាសនា.....៨១
- ខ័ណ្ឌ៣ : បុព្វបទនៃគតិភាពព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទនៅកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន.....៨៤
 - I. បញ្ហាផ្សេងៗក្នុងសង្គម.....៨៤
 - ១. ស្ថានភាពនយោបាយ.....៨៤

១.១ ភាពប្រែប្រួលជំនឿសាសនារបស់អ្នកដឹកនាំ.....	៨៤
១.២ បដិវត្តន៍របស់តាត្រសក់ផ្ទៃម.....	៨៩
១.៣ សង្គ្រាមរ៉ាំរ៉ៃ.....	៩១
១.៤ ការគោរពតត្តាពីជំនាន់មួយទៅជំនាន់មួយ.....	៩៤
២. ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច.....	៩៦
២.១ ការធ្លាក់ចុះខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច.....	៩៦
២.២ ការរីកចម្រើនខាងផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច.....	៩៩
៣. ជំនឿ.....	១០១
៣.១ ជំនឿលើសូតិ និងនរក.....	១០១
៣.២ ជំនឿលើកម្ម-ផល.....	១០៤
II. ការរួមចំណែករបស់វត្តអារាមក្នុងសង្គមខ្មែរ.....	១១០
១. វត្តអារាម និងការអប់រំ.....	១១០
១.១ ការសិក្សាសម័យបុរាណ.....	១១០
១.២ ការសិក្សាសម័យកណ្តាល.....	១១២
១.៣ ការសិក្សាសម័យបច្ចុប្បន្ន.....	១១៥
២. វត្តអារាម និងវប្បធម៌.....	១១៩
២.១ សិល្បៈពុទ្ធសាសនាតាមរយៈក្បាច់ចម្លាក់ និងរូបសំណាកផ្សេងៗ.....	១១៩
២.២ វត្តអារាម និងប្រពៃណី.....	១២១
២.៣ វត្តអារាម និងបេតិកភ័ណ្ឌជាតិ.....	១២៩
៣. វត្តអារាម និងសង្គមកិច្ច.....	១៣០
៣.១ វត្តអារាម និងប្រជាជន.....	១៣០
៣.២ វត្តអារាម និងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសង្គម.....	១៣៤
៣.៣ វត្តអារាម និងបរិដ្ឋានធម្មជាតិ.....	១៣៥
- ជំពូក៤ : ការប្រតិបត្តិព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទរបស់ប្រជាជនបច្ចុប្បន្ន.....	១៣៩
I. ឥទ្ធិពលនៃពិភពបរមតមកលើព្រះពុទ្ធសាសនាថេរវាទ.....	១៣៩
១. ឥទ្ធិពលនៃសាកលភារុបនីយកម្ម.....	១៣៩

១.១ ការរីកចម្រើននៃប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ.....	១៣៩
១.២ គំនិតនិយមបរទេសរបស់ខ្មែរមួយចំនួន.....	១៤២
១.៣ ការចូលមករបស់សាសនាដទៃ.....	១៤៥
២. ភាពទន់ខ្សោយនៃធនធានមនុស្ស.....	១៥០
✓ II. សកម្មភាពរបស់ពុទ្ធសាសនិកខ្មែរច្បាប់.....	១៥២
✓ ១. សកម្មភាពរបស់ពុទ្ធសាវ័ក.....	១៥២
១.១ ព្រះសង្ឃ.....	១៥២
១.២ អាចារ្យ-ដូនដី.....	១៥៩
✓ ១.៣ គណៈកម្មការវត្ត.....	១៦១
២. ព្រះពុទ្ធសាសនា និងនយោបាយ.....	១៦២
២.១ ព្រះពុទ្ធសាសនា និងសកម្មភាពអ្នកដឹកនាំ.....	១៦៣
✓ ២.២ ការលើកតម្កើងព្រះពុទ្ធសាសនា.....	១៦៤
✓ ៣. សកម្មភាពរបស់ពុទ្ធសាសនិក.....	១៦៦
៣.១ ការគោរពរបស់បច្ច័យវ័យ.....	១៦៧
៣.២ ការគោរពរបស់មជ្ឈិមវ័យ.....	១៦៩
៣.៣ ការគោរពរបស់យុវវ័យ.....	១៧០
✓ ៤. ភាពខុសគ្នារវាងការគោរពរបស់អ្នកមាន និងអ្នកក្រ.....	១៧៣
៤.១ ការគោរពរបស់អ្នកមានទ្រព្យសម្បត្តិ.....	១៧៣
៤.២ ការគោរពរបស់អ្នកខ្សត់ខ្សោយធនធាន.....	១៧៥
- សន្តិដ្ឋាន.....	១៧៩
- កន្ទុសាសន៍.....	១៨១
- គន្ថនិរទ្ធស.....	១៨៣
- ឧបសម្ព័ន្ធ.....	១៩១